

Nr 168.

Kungl. Maj:ts proposition till riksdagen angående avstående från återkrav av vissa ersättningar för vård av krigsskadade; given Stockholms slott den 8 mars 1946.

Kungl. Maj:t vill härmed, under återopande av bilagda utdrag av statsrådsprotokollet över socialärenden för denna dag, föreslå riksdagen att bifalla det förslag, om vars avlåtande till riksdagen föredragande departementschefen hemställt.

GUSTAF.

Gustav Möller.

Utdrag av protokollet över socialärenden, hållet inför Hans Maj:t Konungen i statsrådet å Stockholms slott den 8 mars 1946.

Närvarande:

Statsministern HANSSON, ministern för utrikes ärendena UNDÉN, statsråden WIGFORSS, MÖLLER, SKÖLD, QUENSEL, GJÖRES, ERLANDER, DANIELSON, VOUGT, MYRDAL, ZETTERBERG, NILSSON, STRÄNG, ERICSSON, MOSSBERG.

Efter gemensam beredning med cheferna för försvars- och finansdepartementen anmäler chefen för socialdepartementet, statsrådet Möller, fråga om *avstående från återkrav av vissa ersättningar för vård av krigsskadade* samt anför:

Enligt 1 § lagen den 22 juni 1939 (nr 310) om sjukhusvård vid krig eller krigsfara (här benämnd krigssjukhusvårdslagen) äger Konungen vid krig eller krigsfara, vari riket befinner sig, förordna, att bestämmelserna i 3—9 §§ i lagen skola, helt eller delvis, tillämpas. Förordnande om tillämpning av nämnda bestämmelser har meddelats genom kungörelse den 8 december 1939 (nr 833). Detta förordnande har sedermera genom kungörelse den 27 september 1945 (nr 641) begränsats sålunda, att, såvitt avser krigsskadade, ifrågavarande bestämmelser skola äga tillämpning endast där sjukdomen eller skadan yppats före den 1 oktober 1945, dock ej för vård som meddelas efter den 30 juni 1947.

I 9 § oförmälda lag föreskrives beträffande civila sjukhus — bortsett från

Bihang till riksdagens protokoll 1946. 1 saml. Nr 168.

dem som upprättas i anledning av krig eller krigsfara — bland annat att under tid, då krig icke råder, kostnader för vård av krigsskadade skola ersättas av statsmedel enligt grunder, som fastställas av Konungen. Med krigsskadade förstås enligt samma paragraf bland andra sådana sjuka eller sårade, vilkas sjukdom eller skada föranletts av eller inträffat under deras tjänstgöring vid krigsmakten eller civilförsvaret eller uppehåll där med vederbörligt tillstånd.

Anspråk på ersättning för sådana kostnader för vård å civila sjukhus, vilka jämlikt 9 § skola gäldas av statsmedel, prövas enligt 10 § av medicinalstyrelsen, som jämväl har att, då anspråk godkännes, till den ersättningsberättigade utbetala honom tillkommande belopp. Av styrelsen icke godkända anspråk behandlas av riksvärderingsnämnden enligt de grunder och i den ordning, som äro stadgade beträffande rekvisition för krigsmaktens behov.

I 9 § omnämnda grunder för ersättning för kostnader för vård av krigsskadade under tid, då krig icke råder, ha fastställts genom särskilda kungörelser, senast den 27 september 1945 (nr 661). De i dessa kungörelser angivna ersättningsbeloppen ha bestämts i nära anslutning till medeltalen av de verkliga dagkostnaderna vid sjukhusen.

I gemensam skrivelse den 8 oktober 1942 framhöll *medicinalstyrelsen* och *riksförsäkringsanstalten*, att de krigsskadades rätt till sjukhusvård å statens bekostnad vore i olika avseenden begränsad, varom bestämmelser återfunnes i ett flertal författningar, bl. a. reglementet den 20 oktober 1939 (nr 757) angående sjukvård åt personal vid försvarsväsendet under krigstjänstgöring, under det att krigssjukhusvårdslagen, som endast reglerade förhållandet mellan staten och sjukvårdsanstalterna, icke innehölle någon häremot svarande begränsning av statens skyldighet att till sjukhusens huvudmän utgiva ersättning för kostnader för vård av krigsskadade. Ämbetsverken — som vidare framlade förslag om sådan ändring av krigssjukhusvårdslagen, att bestämmelserna om ersättning för vård av krigsskadade å tid, då krig icke rådde, skulle äga tillämpning allenast i den mån den skadade eller sjuke enligt därom gällande bestämmelser ägde rätt till fri sjukhusvård å militär myndighets eller å riksförsäkringsanstaltens bekostnad — hemställde, såvitt nu är ifråga, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen, att vårdkostnadsersättning, som jämlikt nämnda lag bestritts av statsmedel för person, som ej varit tillförsäkrad fri vård på statens bekostnad, där ej Kungl. Maj:t annorlunda bestämde, icke skulle sökas åter av den, som åtnjutit vården. Därvid anförde ämbetsverken att ett eventuellt återkrav icke rimligen kunde gälla större belopp än som svarade mot vanlig legosängsavgift. Därest icke gottgörelse ansåges böra uttagas av kommunerna i sådana fall, där den vårdade saknade betalningsförmåga, syntes några avsevärda belopp icke kunna tillföras statsverket på denna väg. Under förutsättning att den föreslagna ändringen i krigssjukhusvårdslagen komme till stånd, talade enligt ämbetsverkens me-

ning övervägande skäl mot att återkrav från statsverkets sida gjordes gällande. Förbehåll syntes allenast böra göras för det i krigssjukvårdsreglementet berörda fall, att skadan vore uppenbarligen självförvållad.

I avgivna yttranden funno *arméförvaltningens civila departement och sjukvårdsstyrelse, svenska stadsförbundet, svenska landstingsförbundet och statskontoret* icke anledning till erinran mot förslaget om eftergift av statens ifrågavarande återkravs rätt. Statskontoret framhöll därvid, att de belopp, som skulle kunna återvinnas till statsverket, icke torde kunna antagas vara av den betydelse, att de kunde uppväga de kostnader och övriga olägenheter, som skulle vara förenade med ett återkravsförfarande. Ämbetsverket fann dock, på sätt medicinalstyrelsen och riksförsäkringsanstalten föreslagit, förbehåll böra göras för det fall, att skadan vore uppenbarligen självförvållad.

Den i det föregående berörda frågan om bristande överensstämmelse mellan krigssjukhusvårdslagen och de särskilda, för de krigsskadade gällande bestämmelserna om rätt till sjukhusvård på statens bekostnad har sedermera vunnit sin lösning genom utslag den 14 december 1943 av riksvärderingsnämnden, vari nämnden intagit den ståndpunkten, att huvudman för sjukhus icke kunde på krigssjukhusvårdslagen grunda rätt till ersättning för annan vård än som krigsskadad ägt åtnjuta på kronans bekostnad. Enligt vad jag under hand inhämtat har medicinalstyrelsen vid handläggningen av hithörande ersättningsärenden sedan början av år 1944 tillämpat krigssjukhusvårdslagen i enlighet med riksvärderingsnämndens nyss angivna tolkning. Före nämnda tidpunkt har emellertid styrelsen till huvudmännen utgivit ersättning även för vård, som krigsskadad icke varit berättigad erhålla på statens bekostnad.

Kvar står sålunda frågan huruvida staten bör av vederbörande patienter återkräva sistnämnda vårdkostnadsersättningsbelopp. Till en början torde det därvid vara av intresse att söka fastställa det sammanlagda belopp, som högst skulle kunna återkrävas av de krigsskadade. Enligt en inom medicinalstyrelsen verkställd, ungefärlig beräkning skulle detta belopp uppgå till högst omkring 17 000 kronor. Det är emellertid att märka, att återkrav icke torde kunna komma i fråga beträffande större del av de utgivna beloppen, än som svarar mot vad de krigsskadade själva skulle ha haft att erlægga till vederbörande huvudmän eller vanlig legosängsavgift. Vid sådant förhållande skulle det sammanlagda återkravsbeloppet bliva avsevärt lägre än det av medicinalstyrelsen beräknade. Med hänsyn till återkravsbeloppets ringa storlek och då enligt vad styrelsen meddelat enbart fixerandet av det belopp, som skulle återkrävas av varje här avsedd krigsskadad, skulle kräva en synnerligen omfattande utredning, finner jag det uppenbart, att återkrav av praktiska hänsyn icke bör göras gällande. Härför tala enligt min mening även starka billighetsskäl, bland annat den tid som förflutit efter uppkomsten av återkravs rätten. Det synes dock böra ankomma på Kungl. Maj:t att pröva huruvida

Departements-
chefen.

återkrav bör ske i de fall, där den vårdades skada uppenbarligen är självförvållad. I sådana fall torde i enlighet med vad nyss sagts endast böra återkrävas mot legosängsavgiften å vederbörande sjukhus svarande belopp.

Under åberopande av det anförda får jag hemställa, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen medgiva,

att ersättning, som under åberopande av 9 § lagen den 22 juni 1939 om sjukhusvård vid krig eller krigsfara av statsmedel utgivits för sådan vård å civilt sjukhus av krigsskadad, som denne icke ägt åtnjuta på statens bekostnad, icke skall till någon del återkrävas av den vårdade, såvida icke Kungl. Maj:t annorlunda bestämmer.

Med bifall till denna av statsrådets övriga ledamöter biträdda hemställan förordnar Hans Maj:t Konungen, att till riksdagen skall avlätas proposition av den lydelse, bilaga till detta protokoll utvisar.

Ur protokollet:
Bengt Söderqvist.